

Długofalowa analiza demograficzna na terenie Gminy Kołobrzeg

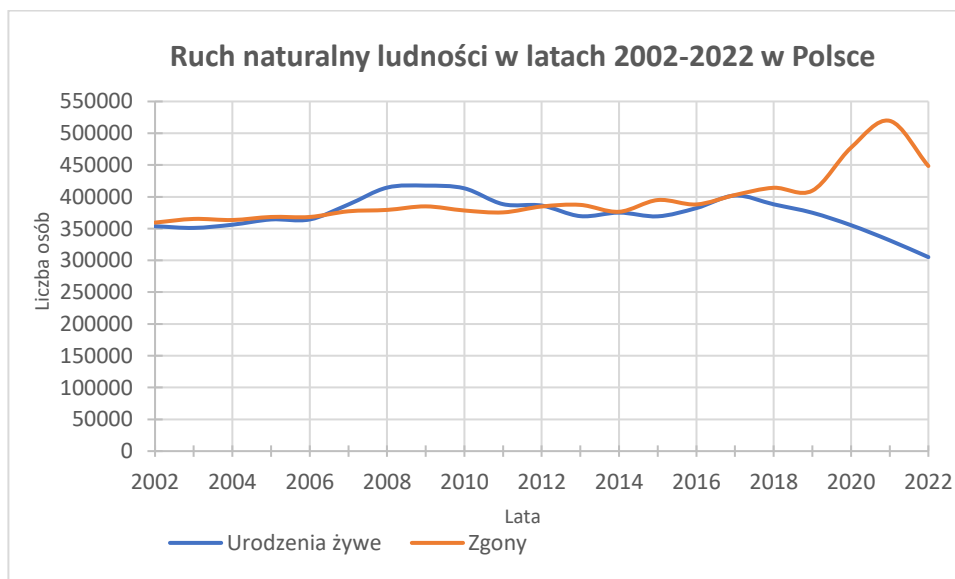
Kołobrzeg, 2023

1. Wprowadzenie

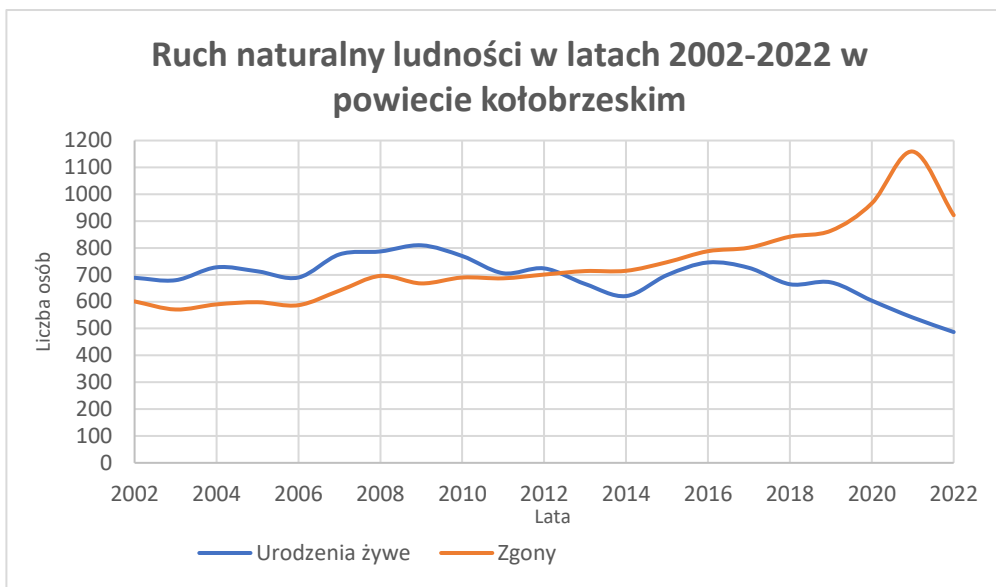
Gmina Kołobrzeg położona jest w północno-zachodniej części Polski, w województwie zachodniopomorskim. Powierzchnia gminy wynosi 145 km², a w jej skład wchodzi 22 sołectw. Zgodnie z danymi GUS w 2023 roku Gminę zamieszkiwało 11 270 osób, zaś w 2022 roku 11 298 osób. Z uwagi na położenie, częściową dostępność do morza oraz liczne walory turystyczne jest atrakcyjna dla osadnictwa oraz chętnie odwiedzana przez mieszkańców innych regionów. Linia brzegowa na długości 13 km, biegnąca głównie przez miejscowości Dźwirzyno i Grzybowo, oferuje szerokie, piaszczyste plaże otoczone malowniczymi wydmami. Wsie wchodzące w skład Gminy Kołobrzeg są bogate w malownicze krajobrazy i niezwykłą historię. Znajdziemy tam ślady wczesnego średniowiecza oraz liczne skarby historii Pomorza Zachodniego. Bogactwo regionu w walory krajobrazowe i turystyczne sprawia, że obszar staje się niezwykle atrakcyjny do zamieszkania.

2. Uwarunkowania demograficzne

Polska jako kraj jest na etapie starzenia się społeczeństwa, a współczynnik przyrostu naturalnego dla kraju w 2022 roku wyniósł -3,8 ‰. Świadczy to przede wszystkim o zmniejszaniu się populacji. Dane statystyczne udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny ilustrują przyrost liczby mieszkańców w Gminie Kołobrzeg o 33,2 % na przełomie lat 2002-2022. Jest to zupełnie odwrotny przypadek patrząc na sytuację w kraju. Szeroko rozwinięty sektor turystyczny w Gminie Kołobrzeg generuje wzrost miejsc pracy, co z kolei zachęca młodych ludzi poszukujących zatrudnienia do osadnictwa. Dynamiczny rozwój przynosi korzyści nie tylko turystom, lecz głównie lokalnej społeczności na wielu płaszczyznach, np. w obszarze infrastruktury, edukacji czy kultury.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Porównując wykres przedstawiający ruch naturalny ludności w Polsce z wykresem dla powiatu kołobrzeskiego zauważamy, że są do siebie bardzo podobne. Przyrost liczby mieszkańców w Gminie Kołobrzeg nie jest spowodowany zatem ilością urodzeń, lecz migracją. Jest to ewenement w skali Polski. Gmina Kołobrzeg to jednostka administracyjna obejmująca 22 sołectwa, o łącznej powierzchni 144 km². Atrakcyjność tego obszaru związana jest z wieloma czynnikami, które sprawiają, że ludzie chcą tu żyć, pracować czy ją odwiedzać. Nierzadko zatem turyści, którzy zdecydowali się na podróż do Gminy Kołobrzeg decydują się na osiedlenie w naszym regionie. Ze względu na swoje położenie nad Morzem Bałtyckim, Gmina Kołobrzeg pełni funkcję uzdrowską i turystyczną, dzięki czemu infrastruktura jest stale udoskonalana. Przyczynia się to do wygody mieszkańców i odwiedzających. Będąc ważnym ośrodkiem oferuje różnorodne możliwości zatrudnienia, wspierając rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Ponadto dbałość o wysoki poziom bezpieczeństwa i jakości życia sprawia, że gmina staje się idealnym miejscem dla rodzin i osób szukających zrównoważonego otoczenia.

2.1 Podstawowe dane statystyczne dotyczące ludności zamieszkałej w Gminie Kołobrzeg

Lata 2019-2022	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	1 964	2 217	1 802	1 737
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	6 942	6 939	7 306	7 291
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	2 076	2 144	2 200	2 270
Liczba mieszkańców ogółem	10 982	11 300	11 308	11 298

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

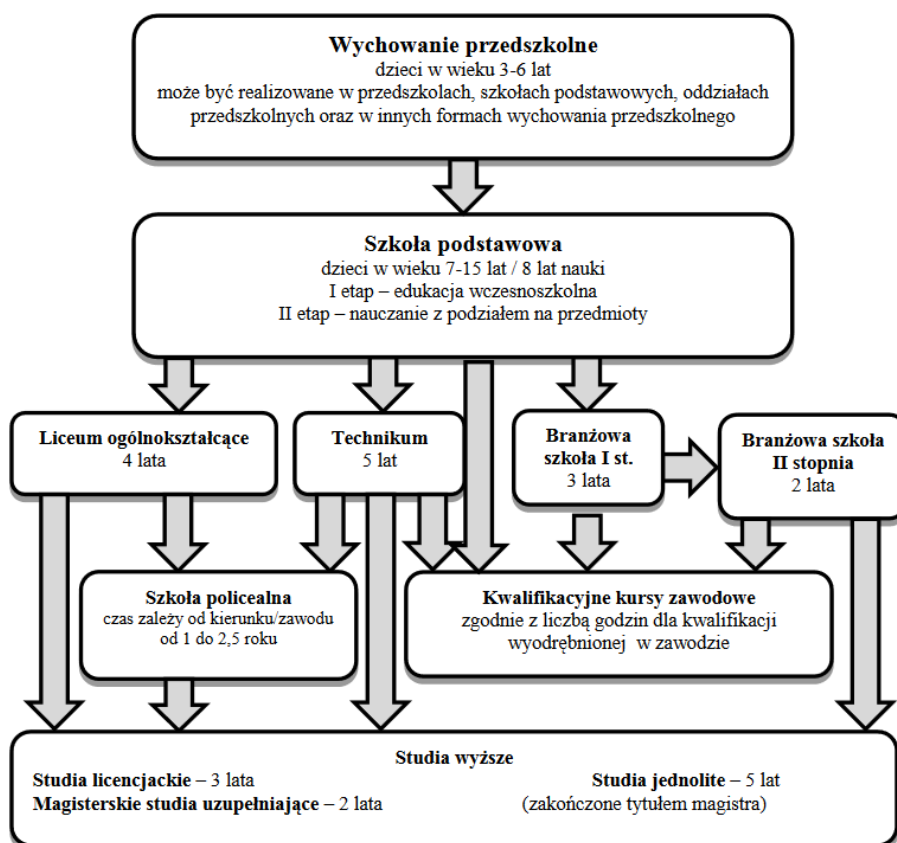
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Analizując liczbę mieszkańców Gminy w latach 2019-2022 zauważamy, że ogólne zaludnienie jest na bardzo stabilnym poziomie. Należy jednak zwrócić uwagę na spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej). Wskazuje to na stopniowe wyludnianie się opisywanego obszaru oraz starzenie się społeczeństwa, co pokazuje powyższe zestawienie. Młode pokolenie jest przyszłością dla rozwoju całego kraju, dlatego to o nie należałoby szczególnie zadbać. Wymaga to zwykle kompleksowego podejścia, uwzględniając różne aspekty życia mieszkańców. Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na różnych poziomach, począwszy od przedszkoli czy żłobków, przyciągnęłoby rodziny z dziećmi, które w przyszłości również założą swoje własne rodziny. Budowa przedszkola stanowi atrakcyjny element dla rodzin z małymi dziećmi, którzy szukają miejscowości z dobrą infrastrukturą edukacyjną i opiekuńczą.

2.2. Populacja objęta kształceniem przedszkolnym

Kształcenie obowiązkowe trwa w naszym kraju 9 lat i obejmuje ostatni rok edukacji przedszkolnej oraz 8-letnią szkołę podstawową. System oświaty w Polsce obejmuje publiczne i niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, policealne, artystyczne oraz szkoły specjalne i placówki opiekuńczo-wychowawcze. Wychowanie przedszkolne stanowi pierwszy etap kształcenia według polskiego systemu oświaty. Dzieci uczęszczają do placówek wychowania przedszkolnego w wieku od 3 lat aż do lat 7, do momentu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej. Przedszkole stanowi dla dziecka fundament zdobywania wiedzy i przyszłego życia zawodowego. Na poniższym schemacie przedstawiono system edukacji w Polsce.

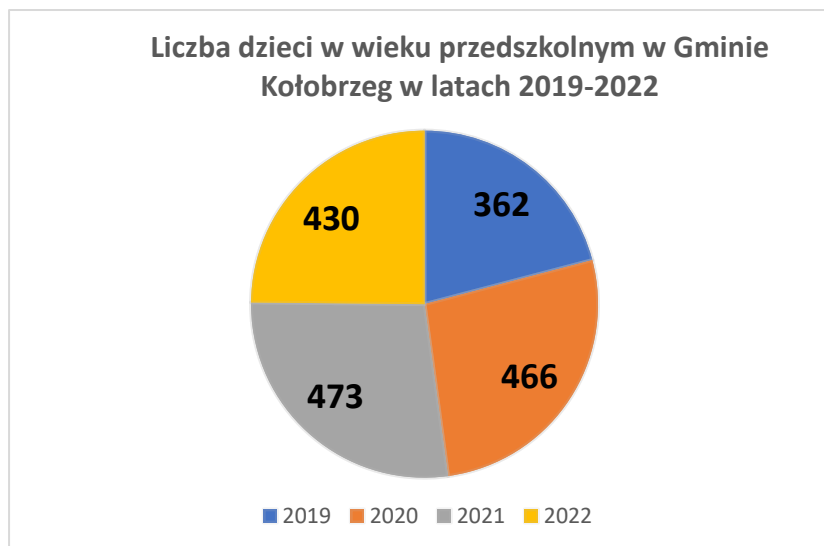
System edukacji w Polsce

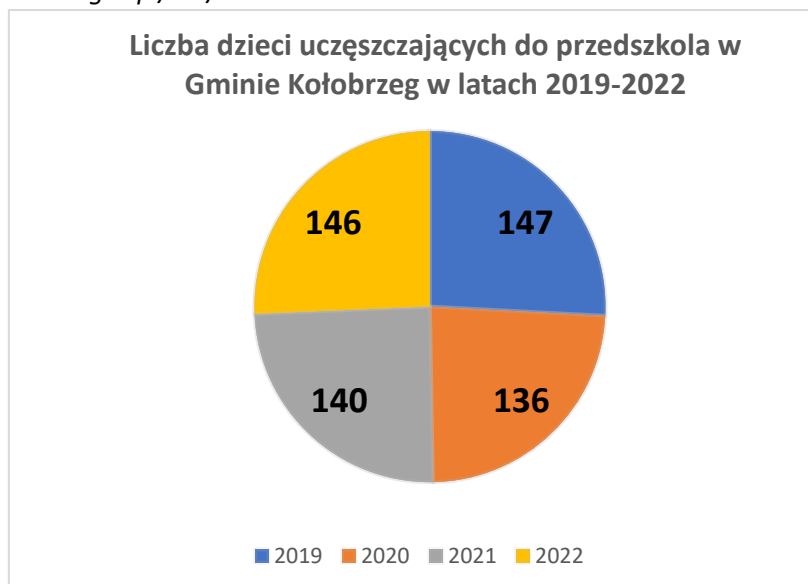
Źródło: https://ko.poznan.pl/wp-content/uploads/2022/03/wielkopolski-informator_skrot_pl.pdf

Wiele rodzin w Polsce preferuje model rodziny z jednym lub dwójką dzieci, co patrząc długofalowo przekłada się na spadek dzietności oraz zmniejszenie się populacji ludzi młodych. Należałoby zachęcić społeczeństwo do założenia rodziny. Przykładem działania może być budowa żłobków oraz przedszkoli, która pozwoli wesprzeć rodziców w kontynuowaniu pracy czy nauki, a dzieciom zapewni edukację i rozwój umiejętności społecznych, emocjonalnych i poznawczych już od wczesnych lat. Przedszkole zwiększa również atrakcyjność danej lokalizacji, co może przyciągać nowych mieszkańców, zwłaszcza rodziny z małymi dziećmi. Miejsce do rozwoju dla najmłodszych z pewnością w przyszłości wpłynie na długoterminowy rozwój demograficzny poprzez stworzenie przyjaznych warunków dla rodzin i wsparcie zrównoważonego wzrostu liczby mieszkańców.

Skutkiem takiego działania może być wzrost zatrudnienia wśród ludności w wieku produkcyjnym, budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego oraz zmniejszenie wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym. Wiele dzieci, ze względu na brak miejsc w istniejących placówkach przedszkolnych, pozbawiona jest możliwości uczęszczania do nich, a rodzice zmuszeni są do zapewnienia im opieki we własnym zakresie, co często wiąże się z koniecznością porzucenia pracy i opieką domową. Na terenie Gminy Kołobrzeg znajduje się obecnie tylko kilka małych punktów przedszkolnych. Zauważając ogromne potrzeby mieszkańców i chęć poprawy polityki rodzinnej, planujemy budowę kolejnych placówek dedykowanych dzieciom.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Lata 2019-2022	2019	2020	2021	2022
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3-6 lat)	brak danych	44,0%	42,7%	51,2%
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (4-6 lat)	55,0%	42,8%	43,6%	47,1%
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (6 lat)	35,5%	35,5%	29,5%	45,3%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Na podstawie powyższych danych widać, że dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkałych w Gminie Kołobrzeg jest bardzo dużo. Kilka małych placówek staje się niewystarczające do pokrycia zapotrzebowania na edukację dla najmłodszych. Jednym z czynników tak niskiej frekwencji w przedszkolach jest brak miejsc w placówkach. Dodatkowo, mieszkańcy wsi nie zawsze mają możliwość dowiezienia dziecka do przedszkola, zatem budowa przedszkola na wsi staje się idealnym

rozwiązaniem. Według obowiązujących przepisów, dziecko 6-letnie ma obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego. Wyjątkiem jest wniosek rodziców o przyjęcie 6-letniego dziecka do klasy pierwszej pod warunkiem, że korzystało z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rozpoczęcie nauki w klasie pierwszej lub posiada opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o możliwości rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej (w przypadku niekorzystania przez dziecko z wychowania przedszkolnego). Okazuje się zatem, że przedszkole jest nieodłącznym elementem w wychowaniu dziecka i powinno być dostępne dla wszystkich pociech.

2.3. Prognozy demograficzne

Jednym z największych problemów w rozwoju systemu edukacji w Polsce jest proces starzenia się społeczeństwa, uwarunkowany zmianą liczby i struktury wieku ludności. Przyczyną jest niska dzietność oraz mała liczba urodzeń, którą ilustruje poniższe zestawienie.

Lata 2019-2022	2019	2020	2021	2022
Liczba urodzeń żywych	73	67	101	55
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-10	-23	-36	-41

Zbyt późna decyzja o posiadaniu dziecka czy brak udogodnień dla przyszłych rodziców w postaci braku żłobków czy przedszkoli stanowi poważne zagrożenie dla polityki publicznej – polityki rodzinnej, polityki rynku pracy, polityki emerytalnej czy polityki edukacyjnej. Prawdłowa reakcja na prognozy demograficzne, będące podstawowym źródłem wiedzy na temat populacji występującej na danym obszarze, jest kluczowa dla zapewnienia stabilności wszystkich sektorów gospodarczych i rozwojowych całego kraju. Proces odbudowy demograficznej jest skomplikowanych i bardzo powolnym procesem, wymagającym podjęcia wielu długofalowych działań.

3. Obecna sytuacja Gminy Kołobrzeg i chęć rozwoju

Aktualnie Gmina Kołobrzeg nie posiada w swych zasobach żadnego przedszkola. Mamy do dyspozycji kilka punktów przedszkolnych prowadzonych przez podmiot zewnętrzny TPD – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. Punkt przedszkolny to często mniejsza placówka przedszkolna działająca w ramach większej instytucji. Przedszkole zaś to pełnoprawna placówka edukacyjna oferująca program wychowania dzieci w wieku od 3 lat do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej. Mniejsze placówki zwykle nie pokrywają zapotrzebowania mieszkańców ze względu na ograniczoną liczbę miejsc. Obecnie gminne dzieci zmuszone są do korzystania z przedszkoli miejskich znajdujących się na terenie miasta Kołobrzeg. Kołobrzeg to centrum obszaru funkcjonalnego, charakteryzujący się różnorodnością funkcji, co sprawia że stanowi integralną część również dla mieszkańców Gminy Kołobrzeg. Miasto jest głównym ośrodkiem, gdzie mieszkańcy gminy mogą udać się do lekarza, załatwić sprawy urzędowe czy zrobić różnorodne zakupy. Wielu z nich znajduje tam również zatrudnienie. Z uwagi na fakt, że zapotrzebowanie na przedszkola w mieście jest również bardzo duże, placówki te są bardzo przepełnione, a miastowe dzieci przyjmowane priorytetowo. Najmłodszy mieszkańcy Gminy Kołobrzeg traktowani są zwykle drugorzędnie i nierzadko brakuje dla nich dostępnych miejsc.

Budowa przedszkola w centralnym punkcie Gminy Kołobrzeg – wsi Budzistowo ułatwi dostęp do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dla dzieci zamieszkujących obszary wiejskie. Zapewni to również równomierny rozwój społeczny i edukacyjny, redukując często zauważalne dysproporcje między miastem a wsią. Budzistowo to wieś granicząca bezpośrednio z miastem Kołobrzeg i zamieszkiwana głównie przez rodziny z dziećmi. Wieś posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę, co czyni ją dobrze skomunikowaną z okolicznymi miejscowościami. Dzięki zabudowie zlokalizowanej

wzdłuż drogi powiatowej i dróg gminnych mieszkańcy mogą się bez trudu przemieszczać. Znajduje się w niej wiele udogodnień, szczególnie dla dzieci – liczne place zabaw, boisko sportowe czy stadnina dla koni. Stworzenie przedszkola na wsi ułatwi życie nie tylko dzieciom, ale również ich rodzicom. Konieczność dowozu dzieci do placówek nie będzie już tak uciążliwa jak do tej pory. Placówka znajdująca się w bliskiej okolicy umożliwi rodzicom pracę w bardziej elastycznych godzinach. Dodatkowym atutem jest rozwój społeczny wśród dzieci i całej społeczności lokalnej. Rozwój ten obejmuje zdolność nawiązywania relacji z innymi, współpracę, empatię i zrozumienie powszechnie obowiązujących norm społecznych. Przedszkole odgrywa tu kluczową rolę, umożliwiając dzieciom naukę interakcji z rówieśnikami i zdobywania nowych doświadczeń. Poprzez zabawę i wspólną aktywność, dzieci rozwijają umiejętności dzielenia się i rozwiązywania konfliktów, Zdobywają doświadczenia, które w przyszłości staną się ich fundamentem w życiu społecznym.

Z ankiety przeprowadzonej w ostatnim czasie wśród mieszkańców Gminy Kołobrzeg wynika, że zapotrzebowanie na stworzenie przedszkola jest ogromne. W związku z sugestią mieszkańców, zdecydowano się na przeprowadzenie badania wśród lokalnej społeczności, w którym skupiono się na najpilniejszych potrzebach związanych z życiem na wsiach. Ponad 80% ankietowanych rodzin z dziećmi wyraziło obawy związane z brakiem miejsc w przedszkolach lub miało już doświadczenia z tym związane. W składanych wnioskach do budżetu również zaznaczano konieczność zabezpieczenia środków na planowaną inwestycję. Uwzględniając potrzeby najmłodszych mieszkańców oraz chęć uniezależnienia się od miasta, by pokryć choć w podstawowym zakresie zgłoszone potrzeby mieszkańców powstał pomysł na budowę przedszkola właśnie w Budzistowie. W ubiegłych latach zdecydowano się na wybór działki i wykonanie projektu technicznego planowanego przedszkola. Część środków na budowę została zabezpieczona, jednak z uwagi na braki finansowe, przewidziane środki mogą okazać się nie wystarczając. Planowana inwestycja jest kluczowa do zapewnienia możliwości kształcenia wiejskiej społeczności i poprawy komfortu życia na wsi. Ważnym aspektem jest również fakt, że Gmina Kołobrzeg posiada sprawdzony system transportu szkolnego łączący wszystkie wsie. Dzieci w wieku przedszkolnym, których rodzice z uwagi na specyfikę pracy rodziców czy wykluczenie komunikacyjne byłyby bezproblemowo dowożone do planowanego przedszkola.